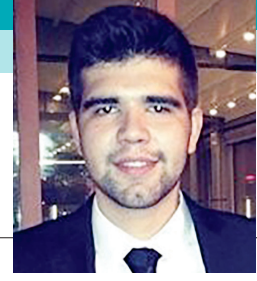

► **OZAN TABAK**
CreatorDen, Kurucu

“Bu atmosferde inovasyon yapmak zor”

Türkiye’de yetenek sorunu var, kapital sorunu var... Bulunduğu coğrafyada komşularıyla ilişkilerinde sıkıntılı bir ülkeyiz. Dışarıdaki algısı gün geçtikçe daha da kötüleşen bir ülkeyiz. Devletin rolü burada önemli. Devletin bu algıyı düzeltmesi ve 10 senelik, 20 senelik planlar nezdinde bunlara çözümler getirmesi gerekiyor.

Beyin göçü, çözüm bekleyen diğer önemli sorunumuz... Bundan 10 sene sonra Türkiye’deki eğitim düzeyi veya bu masada toplanabilecek insanların kaç kişi olabileceği soru işareti... Gün geçtikçe mutsuzlaşan, risk almaktan uzak, tamamen kendi hayatını idame ettirmek odaklı hareket eden bireyler yetişiyor ülkede Hayal kuramayan

ve bütün eforunu standart temel ihtiyaçlarını almak için harcayan insanların inovatif bir şeyler yapması kolay değil.

Türkiye, gerçekten bir Amerika’yı örnek alıp onun gibi olmak zorunda da değil. Bir Hindistan modeli belki olabilir, başka bir model olabilir. Ama buna karar verilmesi lazım ve bunun için aksiyon alınması lazım. Çünkü, bu ekosistemin büyümesi için de ufukta pek umut veren işaretler görmüyoruz.

Türkiye tekstil sektöründe gerçekten kalite anlamında önemli bir üretim yapıyor. Mesela bu alanda tekstil teknolojilerine belki yoğunlaşılmalı.

► **ÖZKAN AYKUT DEMİR**
Pisano, Kurucu

“Bir VW gelsin yerine, bir Google gelsin demeliyiz”

Temel koşul, küresel alanda var olabilmektir. Türkiye’de doğup, büyüyerek globalde var olan şirketlerin daha değerli olması da buna bağlı. Söz konusu sadece Türkiye’de faaliyet gösteren, Türkiye’nin en büyük pazarını domine eden bir şirket de olsa, içerideki ve dışarıdaki yatırımcı için bu durum çok cazip bulunmuyor.

Yatırım, bu işin olmazsa olmaz bir parçası. Alibeyköy’de bir ev almak bir girişime yatırım yapmaktan daha cazip geliyor ve daha fazla gelir getiriyor. Çeşitli ülkeler bu duruma yönelik benzer yapıları dönüştürmek adına ciddi vergi istisnaları uyguluyor ve finansman katkısı sağlıyor. Türkiye’de de devletin bu kurguları incelemesinde fayda olduğunu düşünüyorum.

İyi yetenekleri de çok hızlı bir şekilde yurtdışına kaptırıyoruz.

Türkiye’nin artık “Nasıl halı satarım, nasıl daha çok mermer ihraç ederim?” diye düşünmek yerine, “Nasıl yetenek ithal ederim, ülkeye nasıl daha yeni yetenekler getirebilirim ve aslında bu yetenekleri de burada nasıl kalıcı kılarım?” diye düşünmesi gerekir.

Volkswagen Türkiye’ye gelsin ve fabrika yatırımı yapsın yerine, teknoloji üreten Amazon ve Google gibi şirketlerin ülkeye yatırım yapması için neler yapılması gerekiyor; bunları düşünmek gerekiyor. Sadece satış pazarlama ofisi kurmak yerine, daha farklı kaynakları getirecek ofislerin açılmasını teşvik edelim.

